

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Навчально-науковий аерокосмічний інститут
Кафедра машинознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної та
виховної роботи

_____ Т. Іванова

« ___ » _____ 2018 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«Соціальна та екологічна відповідальність»

Галузь знань: 15 «Автоматизація та приладобудування»
Спеціальність: 152 «Метрологія та інформаційно-вимірвальна
техніка»
Спеціалізація: «Якість, стандартизація та сертифікація»

Курс – 1 Семестр – 1

Лекції - 17 Диференційований залік - 1 семестр
Практичні заняття - 17
Самостійна робота - 86
Усього (годин/кредитів ECTS) - 120/4,0

Домашнє завдання (1) – 1 семестр

Індекс РМ-1-14-152/17-3.1.7.

СМЯ НАУ РП 07.01.02-01-2018

Робочу програму навчальної дисципліни «Соціальна та екологічна відповідальність» розроблено на основі освітньої програми та робочого навчального плану №РМ-1-14-152/17 підготовки фахівців освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 152 «Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка» спеціалізацію «Якість, стандартизація та сертифікація» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:

доцент кафедри машинознавства _____ В.Мельник

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 152 «Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка», спеціалізації «Якість, стандартизація та сертифікація» - кафедри машинознавства, протокол № 11 від 23 жовтня 2017 р.

Завідувач кафедри _____ М.Кіндрачук

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради навчально-наукового Аерокосмічного інституту, протокол № від «_» «_____» 2017 р.

Голова НМРР _____ В. Кравцов

УЗГОДЖЕНО

В.о. директора НН АКІ

_____ С. Дмитрієв
«__» _____ 2017 р.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Врахований примірник

ЗМІСТ

сторінка

Вступ

1. Пояснювальна записка	
1.1 Заплановані результати.....	4
1.2. Програма навчальної дисципліни.....	5
2. Зміст навчальної дисципліни	
2.1. Структура навчальної дисципліни.....	7
2.2. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг	7
2.3. Практичні заняття, їх тематика і обсяг.....	9
2.4. Самостійна (індивідуальна) робота студента, її зміст та обсяг	9
2.4.1. Домашнє завдання.....	10
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	
3.1. Методи навчання.....	10
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	10
3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті.....	11
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь.	
4.1. Методи контролю та схема нарахування балів	11

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни розробляється на основі «Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми навчальної дисципліни», затверджених розпорядженням №106/роз, від 13.07.2017 р. та відповідних нормативних документів.

1. Пояснювальна записка

1.1. Заплановані результати.

Дана навчальна дисципліна є необхідною складовою фахової підготовки для кваліфікованого виконання професійних обов'язків фахівців спеціальності 152 «Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка» спеціалізації «Якість, стандартизація та сертифікація» теоретичною і практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в області стандартизації, сертифікації та менеджменту якості.

Метою викладання дисципліни є надання студентам теоретичних знань та формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики соціальної відповідальності з позиції сучасних стандартів соціальної політики, соціальної звітності, етики бізнесу й прав людини в умовах інтеграції концепції стійкого розвитку і набуття ними відповідних професійних компетенцій, що забезпечують формування соціально-відповідальної поведінки.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- вивчення теоретичних положень і практики взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови стійкого розвитку суспільства;
- визначення можливостей використання зарубіжного досвіду та аналіз можливостей використання елементів зарубіжних моделей соціальної відповідальності в національній економіці;
- формування розуміння значення соціальної відповідальності держави, бізнесу, суспільства та людини;
- аналіз ролі держави в забезпеченні практики ефективної системи соціальної відповідальності.;
- оволодіння навичками щодо аналізу передового досвіду і світових тенденцій у сфері соціальної та екологічної відповідальності та розробки на цій основі пропозицій щодо поліпшення функціонування систем управління якістю.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких компетентностей:

- здатність використовувати професійні знання й уміння для планування, організації та виконання робіт з соціальної та екологічної відповідальності на різних рівнях;

- здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної та екологічної відповідальності, що передбачає проведення досліджень, здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;
- здатність самостійно аналізувати, систематизувати, узагальнювати передовий міжнародний та вітчизняний досвід і світові тенденції у сфері соціальної та екологічної відповідальності та на цій основі розробляти пропозиції щодо удосконалення процесів і поліпшення функціонування елементів системи управління якістю;

Навчальна дисципліна «Соціальна та екологічна відповідальність» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Основи наукових досліджень», «Інформаційні технології в сфері управління якістю, стандартизації та сертифікації», «Менеджмент якості» та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Сертифікація продукції та послуг», «Стандартизація продукції та послуг», «Метрологічне забезпечення процесів управління якістю», «Аудит у сфері якості» та інших.

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме: **Модуль 1. «Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку».** **Модуль 2. « Оцінювання ефективності соціальної відповідальності».** кожен з яких є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Модуль 1. «Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку».

Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку.

Економічна, соціальна та екологічна складові сталого розвитку. Концепція соціальної відповідальності як система науково обґрунтованих понять, принципів і положень концепції сталого розвитку. Роль соціальної відповідальності у реалізації концепції сталого розвитку.

Тема 2. Реалізація концепції сталого розвитку на засадах соціальної відповідальності.

Система соціального партнерства як механізм ефективній взаємодії держави, бізнесу та інститутів громадянського суспільства.

Суспільна злагода. Стале соціально-економічне зростання. Розвиток соціальних чинників виробництва – людського і соціального капіталу і посилення їх дії на економічну діяльність.

Тема 3. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства

Аналіз взаємодії бізнесу з державою, суспільством і закордонними партнерами. Концепція взаємодії держави з громадянським суспільством. Партнерство та ефективність взаємодії людини, держави, суспільства.

Основне втримування й напрямки державної політики. Формування й проблеми реалізації державної економічної політики. Основні напрямки державної соціальної політики. Формування й проблеми реалізації соціальної відповідальності держави.

Форми прояву соціальної відповідальності у зовнішній та внутрішній сферах. Корпоративне громадянство. Соціальна політика підприємства. Соціальна відповідальність громадянина. Патріотизм.

Тема 4. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю.

Система оптимального розподілу функціональних обов'язків, прав і відповідальності. Порядок і форми взаємодії між органами управління та персоналом. Оцінювання результативності. Умови праці. Охорона довкілля. Співпраця із територіальними громадами. Програми соціального інвестування.

Тема 5. Якість управління соціальною відповідальністю.

Розробка місії, цілей та завдань у сфері соціальної відповідальності. Інтеграція соціальної відповідальності у функції структурних підрозділів підприємства. Аналіз і вдосконалення діяльності та практики організації соціальної відповідальності. Проекти соціального інвестування. Контролінг реалізації соціальних програм. Навчання персоналу у сфері корпоративної соціальної відповідальності.

Якість формування правових норм, контролюючих інститутів та інфраструктури. Партнерство та інституціональне інвестування. Якість продуктів та послуг. Запровадження та реалізація міжнародних стандартів.

Тема 6. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності.

Збалансування інтересів роботодавців та найманих працівників. Створення стабільних умов розвитку трудових відносин. Максимізація корисності найманих працівників. Права людини і ведення бізнесу. Роль департаменту людськими ресурсами в інтегруванні соціальної відповідальності в організацію.

Відповідність основним правам і свободам людини на підприємстві. Конвенції Міжнародної організації праці. Закони України щодо професійних спілок. Глобальні принципи Саллівана. Ініціативи з прав людини Глобального Договору ООН.

Соціально відповідальний роботодавець. Економічний ефект від партнерських відносин між роботодавцями та працівниками. Моніторинг лояльності працівників. Мотивації та зобов'язання співробітників. Організація тренінгів на робочому місці. Кар'єрне зростання. Компенсації та стимулюючі програми. Етика і корпоративні цінності.

Тема 7. Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності.

Залучення стейкхолдерів. Поняття та види стейкхолдерів. Європейський досвід. Визначення стейкхолдерів компанії. Карта стейкхолдерів. Матриця стейкхолдерів. Стратегічний діалог. Оцінка діалогу за стейкхолдерами. 11

Основне втримування й напрямки державної політики. Формування й проблеми реалізації державної економічної політики. Основні напрямки державної соціальної політики. Формування й проблеми реалізації соціальної відповідальності держави.

Конфлікти суспільства й бізнесу, влади й бізнесу. Тенденція розвитку особистих зв'язків, лобізм, корупція. Лобізм як об'єкт корпоративного керування. Корупція як елемент реальної дійсності.

Модуль 2. « Оцінювання ефективності соціальної відповідальності».

Тема 1. Стан довкілля як глобальна проблема.

Масштаб екологічних проблем. Економічні та соціальні прояви екологічних проблем. Міжнародні ініціативи із навколишнього середовища. Міжнародний стандарт ISO 14000. Міжнародний і український досвід впровадження принципів екологічної відповідальності.

Стратегія національної екологічної політики України на період до 2020 року. Основні принципи охорони навколишнього природного середовища. Пріоритетність вимог екологічної безпеки. Водний, Лісовий та Земельний кодекси.

Тема 2. Екологічна відповідальність як складова соціальної відповідальності.

Основні принципи і напрямки соціальної відповідальності у сфері захисту довкілля. Першорядне вирішення екологічних проблем. Програми з контролю забруднення та захисту довкілля, збереження природних ресурсів, дотримання екологічних стандартів тощо. Міжнародні документи щодо навколишнього середовища та стандарти екологічного менеджменту.

Тема 3. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності

Соціальна відповідальність як фактор стійкого розвитку підприємства, інструмент управління ризиками та засіб підвищення ефективності управління. Довгострокові вклади в соціально-економічний розвиток

територій. Відповідальність за збереження довкілля. Відповідальність перед співробітниками та іншими стейкхолдерами.

Відносини з місцевими громадами. Принципи взаємовигідного співробітництва. Співпраця з органами влади та іншими стейкхолдерами. Розробка соціальних програм. Оцінка результативності соціального партнерства.

Прозорість ведення бізнесу. Легітимність форм власності. Позитивний економічний і соціальний вплив підприємства на суспільство. Обговорення важких запитань. Ефективні форми взаємодії із зацікавленими сторонами й групами впливу.

Тема 4. Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності.

Алгоритм моніторингу корпоративної соціальної відповідальності. Розроблення бази власних стандартів. Фіксація параметрів корпоративної соціальної відповідальності. Виявлення реальних досягнень. Популяризація досягнень в сфері соціальної відповідальності підприємства.

Ключові індикатори та поняття поточного становища соціальної відповідальності на підприємстві. Основні напрями корпоративної соціальної відповідальності. Відповідальність кожного як корпоративного громадянина. Відповідальність перед співробітниками. Відповідальна ділова практика. Відповідальність перед громадою.

Трансляція корпоративної соціальної відповідальності на зовнішні зацікавлені сторони. Стратегічні ініціативи. Публічна активність. Експертне позиціонування. Просування соціальної відповідальності.

Тема 5. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності.

Бюджет програми соціальної відповідальності. Відмінність оцінювання ефективності соціальної відповідальності від оцінювання ефективності фінансових проектів та інвестування. Волонтерські проекти та їх ефективність.

Індикатори оцінювання соціальної відповідальності. Система управління та оцінки Лондонської бенчмаркетингової групи (LBG). Збалансована система показників по соціальної відповідальності. Розрахунок соціального ефекту від інвестицій.

Досвід світових компаній та Всесвітньої бізнес-ради зі сталого розвитку. Матриця можливих показників при моніторингу та оцінці соціальної відповідальності компаній в Україні.

Тема 6. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні

Терміни і поняття, що використовуються у Концепції. Характеристика і аналіз проблеми, на розв'язання якої спрямована Стратегія. Мета і завдання Стратегії. Обґрунтування доцільності розроблення і реалізації Стратегії на основі зарубіжного та вітчизняного досвіду. Внутрішній контекст розвитку

соціальної відповідальності в Україні. Цілі, досягненню яких присвячена Стратегія. Зовнішній контекст розвитку соціальної відповідальності в Україні.

обізнаності щодо соціальної відповідальності серед різних груп заінтересованих осіб.

Короткострокові результати (до трьох років з моменту затвердження Стратегії). Довгострокові результати. Фінансування реалізації Стратегії. Термін виконання Стратегії.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни (тематичний план).

Таблиця 2.1

№ п.п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Усього	Лекції	Практич./заняття	СРС
1	2	3	4	5	6
1 семестр					
Модуль №1 «Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку».					
1.1	Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку.	8	-	2	6
1.2	Реалізація концепції сталого розвитку на засадах соціальної відповідальності.	8	-	2	6
1.3	Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства	8	-	2	6
1.4	Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю	6	2	-	4
1.5	Якість управління соціальною відповідальністю.	8	2	-	6
1.6	Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності.	10	-	2	8
1.7	Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності.	5	2	-	3
1.8	Модульна контрольна робота №1	4	2		2
Усього за модулем №1		57	8	8	41

Модуль №2 «Оцінювання ефективності соціальної відповідальності».

2.1	Стан довкілля як глобальна проблема.	12	-	2	10
2.2	Екологічна відповідальність як складова соціальної відповідальності.	10	2	2	6
2.3	Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності	6	2		4
2.4	Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності.	8	2	2	4
2.5	Оцінювання ефективності соціальної відповідальності.	8	-	2	6
2.6	Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	8	2	1	5
2.7	Домашнє завдання	8			8
2.8	Модульна контрольна робота №2	3	1		2
Усього за модулем №2		63	9	9	45
Усього за 1 семестр		120	17	17	86
Усього за навчальною дисципліною		120	17	17	86

2.2. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг

№ пор.	Назва теми	Обсяг навч. занять (год)	
		Лекції	СРС
1 семестр			
Модуль №1 «Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку».			
1.1	Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю	2	4
1.2	Якість управління соціальною відповідальністю.	2	6
1.3	Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності	2	3
1.4	Модульна контрольна робота №1	2	2
	Усього за модулем № 1	8	15

Модуль №2 «Оцінювання ефективності соціальної відповідальності».

2.1	Екологічна відповідальність як складова соціальної відповідальності.	2	6
2.2	Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності	2	4
2.3	Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності.	2	4
2.4	Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	2	5
2.5	Модульна контрольна робота №2	1	2
Усього за модулем №2		9	21
Усього за 1 семестр		17	36
Усього за навчальною дисципліною		17	36

2.3. Практичні заняття, їх тематика і обсяг

№ пор.	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)	
		Практич. заняття	СРС
1 семестр			
Модуль №1 «Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку».			
1.1	Державна політика як основа формування простору взаємодії держави, суспільства й бізнесу.	2	6
1.2	Реалізація концепції сталого розвитку на засадах соціальної відповідальності.	2	6
1.3	Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства	2	6
1.4	Форми прояву соціальної відповідальності.	2	8
Усього за модулем №1		8	26
Модуль №2 «Оцінювання ефективності соціальної відповідальності».			
2.1	Екологічна відповідальність як складова соціальної відповідальності	2	6
2.2	Соціальна відповідальність корпорації як бізнес-стратегія.	2	4
2.3	Значення та зміст моніторингу соціальної відповідальності.	2	4
2.4	Методики оцінювання соціальної відповідальності.	2	4
2.5	Концепція Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні.	1	6
Усього за модулем №2		9	24
Усього за 1 семестр		17	50
Усього за навчальною дисципліною		17	50

2.4. Самостійна (індивідуальна) робота студента, її зміст та обсяг

№ п/п	Зміст самостійної роботи студента	Обсяг СРС (годин)
1 семестр		
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	24
2.	Підготовка до практичних занять	50
3.	Виконання домашнього завдання	8
4.	Підготовка до модульних контрольних робіт	4
Усього за навчальною дисципліною		86

2.4.1. Домашнє завдання

У першому семестрі студенти виконують домашнє завдання, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмій, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни в області розроблення та подання різних нормативних документів, які використовуються в подальшому при вивченні багатьох наступних дисциплін професійної підготовки фахівця з базовою та повною вищою освітою.

Домашнє завдання виконується на основі навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання студентами, і є складовою модулю №2 «Оцінювання ефективності соціальної відповідальності».

Конкретна мета домашнього завдання полягає у оцінюванні ефективності соціальної відповідальності на визначеному варіанті індивідуального завдання підприємстві.

Час, потрібний для виконання домашнього завдання – до 8 годин самостійної роботи.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів під час вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології, як робота в малих групах, розв'язування ситуаційних завдань, семінар-дискусія, мозкова атака, лекції з використанням мультимедійних презентацій.

3.2. Рекомендована література

Базова література

- 3.2.1. Амоша О. Соціальна відповідальність в контексті розвитку людського потенціалу / О. Амоша, О. Новікова // Держава і суспільство, С. 122-27. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/риБирг/2011-Шос/3/01.p^
- 3.2.2. Баюра Д.О. Оцінювання рівня корпоративної соціальної відповідальності компаній / Д.О. Баюра // Теоретичні та прикладні питання економіки .- К.: ВПЦ «Київський університет». - 2009. - № 18. - С. 259-264.
- 3.2.3. Баюра Д.О. Формування системи корпоративного управління на засадах соціальної відповідальності/ Д. О. Баюра // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. - Серія «Економіка». - 2013. - № 10. - С. 18-22.
- 3.2.4. Бебик В. Держава і громадянське суспільство: партнерські комунікації у глобальному світі: навч.-метод. посібн. / В. Бебик, В. Бортніков, Л. Дегтерьова, А. Кудряченко (за заг. ред. В.Бебика) - К.: Інститут громадянського суспільства, 2006. - 248 с.
- 3.2.5. Белявська К.С. Соціальна відповідальність бізнесу: еволюція поглядів на проблему / К.С. Белявська // Вісн. Хмельниц. нац. ун. - 2011. - №1. - С. 228-233.
- 3.2.6. Білявський В. Підвищення рівня соціальної відповідальності торговельного підприємства / В. Білявський // Вісн. КНТЕУ. 2009.- №5. - С. 84-91.
- 3.2.7. Будьонна Л. Шляхи та напрями формування соціальної відповідальності бізнесу в Україні. / Л. Будьонна // Соціальна політика. - 2008. №8 - С. 9-10.
- 3.2.8. Вергун Л.І. Соціальна відповідальність бізнесу в умовах глобальної фінансово-економічної кризи / Л.І. Вергун // Теоретичні та прикладні питання економіки: Зб. наук. праць. - К., 2010. - Вип. 23. - С. 165-170.
- 3.2.9. Волосковець Н.Ю. Корпоративна соціальна відповідальність підприємств як основа інноваційного розвитку сучасної економіки [Електронний ресурс] / Н. Ю. Волосковець // Наук. праці КНТУ. Економічні науки. - 2010. - Вип. 17. - С. 125-131. - Режим доступу: http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/index.html.

3.2.10. Воробей В. Соціальна звітність: стан та перспективи / В. Воробей // Матеріали зборів мережі Глобального Договору ООН (16 грудня 2009р.). - К.: 2009. - 11с.

3.2.11. Гідна праця - основа соціального добробуту та економічного прогресу: програмна резолюція VI З'їзду Федерації професійних спілок України від 24.03.2011 № 63 - 7 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.fpsu.org.ua/dokumentifpu/programni-rezolyutsij-i-ta-postanovi-vi-z-izdu-federatsij-i-profesijnikh-spilok-ukrajini>

3.2.12. Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: globalcompact.org.ua

3.2.13. Гриненко А. М. Корпоративна соціальна відповідальність: теоретико-методологічний аспект оцінювання соціальної діяльності / А. М. Гриценко // Формування ринкової економіки: зб. наук. пр. - Спец. вип. Праця в ХХІ столітті: новітні тенденції, соціальний вимір, інноваційний розвиток : у 2 т. - Т. 2. - К.: КНЕУ, 2012. - 680 с. - С. 58 - 68.

Допоміжна література

3.2.14. Грицина Л.А. Механізм формування корпоративної соціальної відповідальності в управлінні підприємством: дис. канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка і управління підприємствами» / Л.А. Грицина; Хмельниц. нац. ун-т. - Хмельницький, 2009. - 20 с.

3.2.15. Гуменна О. В. Соціальна відповідальність бізнесу в контексті інноваційного розвитку економіки / О. В. Гуменна [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu/Ekon/2009_7/09ga_vdoe.pdf

3.2.16. Грішнова О.А., Думанська В.П. Екологічний вектор соціальної відповідальності / О. А. Грішнова, В. П. Думанська // Економіка и управление. - № 3. - 2011г. - с. 32-41.

3.2.17. Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни «Соціальна та екологічна відповідальність» [електронна версія].

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

3.3.1 <http://nau.edu.ua/ua/menu/science/institutional-repository.html>

3.3.2 <http://uas.org.ua/ua/>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕН-ТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ.

4.1. Методи контролю та схема нарахування балів.

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

1 семестр				Мах кількість балів
Модуль №1		Модуль №2		
Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	
Виконання завдань практичних занять та завдань на знання теоретичного матеріалу (4x5 б)	20 (сумарна)	Виконання та захист практичних занять (5x5 б)	25 (сумарна)	
		Виконання та захист домашнього завдання №1	13	
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше 12 балів</i>		<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №2 студент має набрати не менше 23 балів</i>		
Виконання модульної контрольної роботи №1	15	Виконання модульної контрольної роботи №2	15	
Усього за модулем №1	35	Усього за модулем №2	53	
Семестровий екзамен				12
Усього за навчальною дисципліною				100

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (табл. 4.2).

Таблиця 4.2

Відповідність рейтингових оцінок за окремі види навчальної роботи в балах оцінкам за національною шкалою

	Оцінка за національною шкалою		
	Виконання домашнього завдання	Виконання завдань практичних занять та завдань на знання теоретичного матеріалу	Виконання модульної роботи
12-13	5	14-15	Відмінно
10-11	4	12-13	Добре
8-9	3	9-11	Задовільно
менше 8	менше 3	менше 9	Незадовільно

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума поточної та контрольної модульних рейтингових оцінок становить підсумкову модульну рейтингову оцінку (табл.4.3), яка в балах та за національною шкалою заноситься до відомості модульного контролю.

Таблиця 4.3

Відповідність підсумкових модульних рейтингових оцінок
в балах оцінкам за національною шкалою

Модуль №1	Модуль №2	Оцінка за національною шкалою
32-35	48-53	Відмінно
27-31	40-47	Добре
21-26	32-39	Задовільно
менше 21	менше 32	Незадовільно

4.5. Підсумкова модульна рейтингова оцінка у балах становить підсумкову семестрову модульну рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінку за національною шкалою (табл. 4.4).

Таблиця 4.4

Відповідність підсумкової семестрової модульної
рейтингової оцінки в балах оцінкам за
національною шкалою

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
79 - 88	Відмінно
66 - 78	Добре
53 - 65	Задовільно

Таблиця 4.5

Відповідність залікової рейтингової
оцінки в балах оцінці
за національною шкалою

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
12	Відмінно
10	Добре
8	Задовільно

4.6. Сума підсумкової семестрової модульної та залікової рейтингових оцінок у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (табл. 4.6).

Таблиця 4.6

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах
оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

4.7. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента.

4.8. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка заноситься до залікової книжки та навчальної картки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.9. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміни	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				